

ANMELDELSER

C. M. POULSEN: På Sporet; en natursamlers oplevelser. (156 pp., 25 tekstfig.). – HIRSCHSPRUNG København 1956. Pris: 14,50 kr.

Konservator C. M. POULSEN har skrevet en lille bog om sine oplevelser i naturen som samler. Det drejer sig nærmest om en samling noveller omhandlende mange forskellige emner lige fra konservatorarbejde med fisk, fugle og pattedyr til oplevelser med hugorme, elge, isfugle og mange andre dyr. Forfatterens store interesse for sommerfugle fornægter sig ikke. Af ornitologisk interesse findes kun lidet nyt i bogen. Interessant er dog forfatterens oplevelser ved et beboet isfuglehul; fundet af en beboet turtelduerede, hans møde med den Sorte Stork i Rold skov og alle genvordighederne i glæderne ved en tur til Lapland i mygge- og ynglesæsonen. Bogen er hyggelig læsning med gode rejsebeskrivelser, skrevet i et letflydende sprog. Teksten viser forfatterens lune over for livets tilskikkelser og afslører ham som en god iagttager. Nydelige tegninger af LEIF RAGN-JENSEN pryder de enkelte kapitler.

Bogen henvender sig til et meget bredt publikum og kan således med udbytte læses af alle med interesse for naturens mangesidige liv. En nydelig gavebog.

SVEND NORUP

WOLFGANG MAKATSCH: Die Vögel in Feld und Flur. (316 pp., 210 fotos (deraf 16 i farver) samt ca. 80 tegninger og kortskitser). – NEUMANN, Radebeul und Berlin 1955. Pris: 12 D.M.

Foreliggende bind ligner i format og udstyr sin forgænger: Die Vögel der Seen und Teiche (se D.O.F.T. 47, 1953 p. 145). Af forandringer kan nævnes, at der i bogens første afsnit (50 sider) gives mange gode råd til amatørornithologer. Desuden er tyske ynglefugle ikke behandlet særskilt fra træk- og vintergæster fra nordligere egne. De 48 arter, som er behandlet, træffes almindeligvis i åbent land med småskove og markhegn.

Bogens billedstof hidrører fra tidens førende fuglefotografer, hvor ARTHUR CHRISTIANSEN tegner sig for ca. en femtedel af optagelserne. Reproduktionen er førsteklasses. Bogen er allerede udkommet i andet oplag.

H. Ø. C.

WOLFGANG MAKATSCH: Der Brutparasitimus in der Vogelwelt. (236 pp., 4 farvetavler, 53 fotos og 18 kortskitser). – NEUMANN, Radebeul und Berlin. 1956. Pris: 14,50 D.M.

Bogen er 2. omarbejdede udgave af W.M.: Der Brutparasitimus der Kuckuckvögel. Leipzig 1937 (se D.O.F.T. 31, 1937, p. 170). Stoffets inddeling er bibeholdt. Indholdet er omarbejdet og suppleret med nye værdifulde oplysninger, hvoraf en del er kendt fra litteraturen andetsteds; men da der tillige er citeret mange oplysninger fra en lang

række ornithologer også langt uden for Tysklands grænser, er der adskilligt nyt at finde i bogen.

Den alm. Gøg (*Cuculus canorus* L.) er naturligt mest indgående behandlet og er bogens hovedemne, men også andre parasiterende arter er mere udførlig beskrevet end i første udgave. Som nyt afsnit kan bl. a. nævnes omtalen af 18 gøgearter opdelt i 154 racer fra hele verden, slægten *Cuculus* således med 33 racer. En kort beskrivelse af hver races udbredelse og yngleforhold er givet. Flere arter kendes som overgangsformer mellem selvrugere og parasiter.

De gengivne sort-hvide fotos er alle smukke optagelser fra den almindelige gøgs liv. På to farvetavler får læserne et indtryk af forskellige fremmede gøgearters udseende. To andre farvetavler er fotografiske gengivelser af forskellige gøgeæg sammen med værtfuglenes æg. Kortskitserne viser de forskellige gøgearters udbredelse.

Bogen kan anbefales på det bedste til alle ornithologer, som ønsker et samlet indblik i vor tids viden om Gøgens interessante og indviklede livsførelse, og som tillige ønsker at stifte bekendtskab med andre parasiterende fuglearter, især Gøge fra hele kloden. H. Ø. C.

OWEN E. WYNNE: Key-List of the Palaearctic and Oriental Passerine Birds. (134 pp.). – T. BUNCLE, Arbroath 1956. Pris: 20 sh.

En navneliste over Spurvefugle fra Europa, Nordvestafrika og hele Asien. Den er udkommet som særtryk af et arbejde, forf. har offentliggjort i *The North Western Naturalist* 1953–55. Fortegnelsen giver samtlige arter og underarter i de omtalte regioner med forfattere til og årstal for originalbeskrivelserne. Det er et flittigt samlearbejde; men et og andet nomenklaturspørgsmål kan nok rejses, ligesom den danske opfattelse af visse systematiske begreber er forskellige fra forf.s fremstilling. Tre appendices omfatter forfatternavne med fødsels- og evt. dødsår, en bogliste, der væsentlig medtager vigtige faunalister, og et alfabetisk register over slægter og underslægter. LØPP.

JOHN WARHAM: The Technique of Photographing Birds. (199 pp., talrige ill., såvel fotografier som tegninger). – THE FOCAL PRESS, London & New York 1956. Pris: 25 sh.

Tekst og billeder giver et væld af anvisninger, som fuglefotografer kan drage nytte af. De forskellige kapitler omhandler valg af udrustning, fugle og deres reder, mere vanskelige emner, fugle og blinklys, forholdsregler i tropiske egne og på de Britiske Øer. Bogen indeholder talrige tegninger, der på fornøjelig måde er sat op som karrikaturer. De mange smukke fotografier viser både vanskelige og lettere tilgængelige objekter; men 4 iøvrigt udmærkede billeder af en Grønsisken, der er ved at sætte sig på en ellegren med kogler, burde ikke være kaldt Tornirisk. LØPP.

MARIE HAMMER, M. KØIE og R. SPÆRCK: Undersøgelser over ernæringen hos Agerhøns, Fasaner og Urfugle i Danmark. – Danske Vildtundersøgelser, hefte 4, Aarhus 1955. (24 pp.).

Resultaterne af mangeårige maveundersøgelser, foretaget på et stort og repræsentativt materiale. Som resume kan siges, at Agerhønen fortrinsvis ernærer sig af markukrudt især på tørrere, kalkfattige jorder, Urfuglen af hedemosernes bær, om vinteren af blade, kviste og rødder, og Fasanen af både bær, frø, rødder, knolde m. m. og således har en langt mere alsidig kost. Som vanligt i dette tidsskrift henvender forff. sig nærmest til jægerkredse, og behandlingen er ret summarisk. Bortset fra at urfuglematerialet er for ringe og for koncentreret om efterårs-månederne er stoffet så rigt, at det burde behandles mere detaillert og udgives på engelsk; her savnes endog et resume til brug for udlændinge. Formodningen om at Urfuglen er en gammel beboer af Danmark, der har levet her i 10–11.000 år, er tilbagevist af LØPPENTHIN i D. O. F. T. **49**, 1955, p. 239. F. S.

VIKING FONTAINE: Göteborgs Naturhistoriska Museums ringmärkningar av flyttfåglar under 1955. – Göteborgs Musei Årstryck 1956, p. 9–31.

HOLGER HOLGERSEN: Bird-Banding in Norway 1955. – Sterna, **2**, part 1 (no. 26). Stavanger Museum 1956. (47 pp.).

HANS JOHANSEN: Fortsatte Resultater af Ringmærkningerne i 1931–51 og 1931–52. (Nr. 20–21). – Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. **117**, 1955, p. 349–397.

FINN SALOMONSEN: Ringmærkning af fugle i Grønland 1950–54. – Beretninger vedrørende Grønland 1955, nr. 1, p. 52–54.

Af disse nyeste artikler om ringmærkning i Skandinavien fremgår det, at der overalt gøres et stort og påskønnelsesværdigt arbejde. Af genfangster med Göteborg Museets ringe foreligger mange interessante fund af Musvåger (*Buteo buteo*), Fiskeørne (*Pandion haliaetus*) og Fiskehejrer (*Ardea cinerea*) samt mange andre. En Stormmåge (*Larus canus*) blev genfanget som 24-årig. Blandt de norske genfangster må nævnes en lang række fund af Kortnæbbet Sædgås (*Anser brachyrhynchus*) og Knortegås (*Branta bernicla*) ringmærket på yngleplads på Spitsbergen, som sædvanligt et stort antal fund af vadere mærkede på Jæren, samt mange genfangster af drosler af flere arter. Den danske liste er den fyldigste, men omfatter jo også to år. Der er interessante genfangster i U.S.S.R. af danske Toppet Lappedykker (*Podiceps cristatus*), Sangsvane (*Cygnus cygnus*), Troldand (*Aythya fuligula*) og mange flere, imponerende lange lister af genfangster af vadere, ikke mindst af Rødben (*Tringa totanus*), og af svømmeænder, hvilket fortrinsvis skyldes MARDAL JENSENS og P. THOLSTRUPS store virksomhed. Der er også enkelte genfangster af færøiske fugle inkluderet. Den grønlandske liste opfører ikke de enkelte genfangster

(af hvilke der nu foreligger henved 2500), men opregner tallene for de enkelte arter og giver skyde- og fangstprocenter. Grønland er stadig det eneste arktiske land, hvor der foretages regelmæssige mærkninger.

F. S.

GERHARD CREUTZ: Taschenbuch der heimischen Sumpf- und Wasservögel. Mit bildern von ENGELBERT SCHONER. (103 pp., 48 farvetavler). – URANIA-Verlag, Jena 1954. Pris: 6 DM.

Forf. har tidligere udgivet lignende små lommebøger over de tyske sangfugle, rovfugle o. a., og i nærværende bog er svømme- og vade-fuglegrupperne behandlet. Efter fyldige kapitler om fuglenes levevis følger de enkelte arter i systematisk rækkefølge, de fleste med afbildninger på de instruktive men noget gnidrede farvetavler. Fyldige oplysninger er i denne lille bog samlet på en overskuelig måde. F. S.

JAMES FISHER: Bird Recognition 3. (158 pp., mange figg. og kort). – PENGUIN BOOKS Ltd., Harmondsworth, Middlesex 1955. Pris: 3 sh. 6 d.

De to tidligere dele af denne fortræffelige serie er anmeldt henholdsvis i D.O.F.T. **44**, 1950, p. 56–57 og **46**, 1952, p. 182. Det tredje bind, som omhandler vandhøns, hønsefugle, skrigefugle, spætter, gøge og en del af spurvefuglene, besidder i fuldt mål de egenskaber, som har gjort de to andre bind så yndede. For en fyldig karakteristik henvises der til de to tidligere anmeldelser her i tidsskriftet. F. S.

CARL EDELSTAM och CLAËS RAMEL: Fåglarnas flyttning. (191 pp., mange tekstfigg. og kort.). – P. A. NORSTEDT och SÖNER, Stockholm 1956. Pris: Sv. kr. 14.50 hft., 17.50 indb.

Der findes ikke i Sverige en moderne håndbog over fugletrækket, hvilket for så vidt er mærkeligt i betragtning af den store ornithologiske interesse i vort naboland. Nu er imidlertid dette savn afhjulpet, og den nye bog står fuldt på højde med tilsvarende værker i de fleste andre lande. Trækfænomenerne er inddelt i et stort antal grupper, der behandles i en naturlig rækkefølge og på et flydende og letforståeligt sprog. De svenske fugles træk og de i Sverige foretagne undersøgelser er overalt holdt i forgrunden, og talrige kort, diagrammer og fotos skildrer svenske forhold, især resultater af optællinger og mærkninger foretaget ved Ottenby på Øland, mens trækket i fremmede faunaområder blot resumeres på et par sider. Trækdriften og orienteringen er derimod indgående beskrevet ud fra forskningens seneste resultater. Forff. går med begejstring ind for Matthews' teorier, som er refereret i D.O.F.T. **50**, 1956, p. 171. Bogen giver et godt indtryk af det omfattende arbejde, som i de senere år er udført i Sverige på trækforskningens område.

F. S.

VILFREVY. Jaktbiologisk tidskrift utgiven av Svenska Jägareförbundet. Band 1, häfte 2. Stockholm 1956, p. 129–224.

Det nye hefte af dette jagtbiologiske tidsskrift, hvis første hefte omtaltes i D.O.F.T. **50**, 1956, p. 172, er fortrinsvis ornithologisk og indeholder flere interessante artikler. Foruden artikler om forsøg udført på tjurkyllinger findes en længe savnet liste over Jægerforbundets ringmærkninger, udarbejdet af NILS H. HÖGLUND, af stor interesse også her i landet. J. KOSKIMIES har en artikel om aldersbestemmelse af hønsefugle v. hj. af svingfjerene, hvori dog må anholdes den grove fejl, at de anførte karakterer overhovedet ikke gælder for fasanerne; jf. D.O.F.T. **40**, 1946, p. 257. F. S.

PERSONALIA

Olaf Rye Kristiansen. * 15. maj 1884 † 20. november 1956.

Fhv. vekselerer O. RYE KRISTIANSEN var kun kendt af få inden for Dansk Ornithologisk Forening. Han var i sin tid medunderskriver af cirkulæret fra maj 1906, der opfordrede til dannelse af en dansk ornithologisk forening, og han var den sidste af disse mænd, den eneste, som var i live ved foreningens 50 års jubilæum. Hans medvirken ved foreningens stiftelse skyldtes måske til dels, at han var søn af kgl. portner N. CHRISTIANSEN, en af de 7, der blev fotograferet på AXEL KOEFOEDS trappe 15. august 1906 (se D.O.F.T. **50**, 1956, p. 253), og som spillede en ret fremtrædende rolle i D.O.F.s første tid.

O. RYE KRISTIANSEN fulgte i de unge år faderens ornithologiske interesser. Han deltog i ornithologkongressen i København 1926; men siden har vi praktisk taget intet set til ham i Dansk Ornithologisk Forening. Han har dog trofast fortsat sit medlemskab, og over for D.O.F.s sekretær udtrykte han telefonisk sin uforbeholdne påskønnelse over udnævnelsen til livsvarigt medlem, som han modtog ved jubilæet i lighed med de øvrige medlemmer, hvis navne stod i D.O.F.s første medlemsfortegnelse. På jubilæumsdagen beså han udstillingen i Københavns Universitets lærerforsamlingsal, og herefter overværede han selve jubilæumsmødet; men af helbredshensyn deltog han ikke i middagen i Zoologisk Have. Da han ankom om eftermiddagen, var det ham til synlig glæde, at han straks blev genkendt; tanker om svundne tider dukkede op. LØPP.